

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/kongresy/podkarpacki-kongres-pamieci-na/191851,Gala-wreczenia-odznaczen-Podkarpacki-Kongres-Pamieci-Narodowej-4-pazdziernika-20.html>
26.02.2026, 17:20

Gala wręczenia odznaczeń - Podkarpacki Kongres Pamięci Narodowej, 4 października 2023

- Przychodzimy z wielkim słowem „dziękuję” za tę drogę, którą przeszliście, za to, że teraz my, urodzeni w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, możemy żyć w wolnym państwie - mówił do uhonorowanych Krzyżem Wolności i Solidarności oraz Medalami „Reipublicae Memoriae Meritum” dr Karol Nawrocki, prezes Instytutu Pamięci Narodowej. Uroczystość wręczenia odznaczeń odbyła się podczas pierwszego dnia Podkarpackiego Kongresu Pamięci Narodowej.

04.10.2023

Pamięć historyczna, sposób prezentowania historii, zachowania dziedzictwa narodowego, to elementy łączące wszystkie nagrody IPN. Instytut, wierny swojej misji, przywraca szacunek dla narodowej przeszłości, chroni wartości, dzięki którym Polska przetrwała przez lata zniewolenia i honoruje ludzi oraz organizacje, które walczą o prawdę historyczną stojąc na straży tożsamości narodowej, wskazując, że pamięć historyczna jest kluczem do przyszłości.

Podczas Podkarpackiego Kongresu Pamięci Narodowej Krzyżem Wolności i Solidarności zostali uhonorowani działacze opozycji antykomunistycznej z czasów PRL.

- Zawsze, gdy mam ten wielki zaszczyt wręczyć w imieniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Pana Andrzeja Dudy Krzyże Wolności i Solidarności rodzinom osób, które zasłużyły się w walce o wolność, czuję wielką radość z tego, że Rzeczpospolita upomina się o Państwa, ale łączy się to z wielkim smutkiem, że Ci, którym przyznano te odznaczenia nie doczekali momentu w którym mogli je otrzymać

mówił podczas uroczystej gali prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki.

- Krzyż Wolności i Solidarności w swojej historii, strukturze nawiązuje do Krzyża Niepodległości, który wręczano Damom i Kawalerom II Rzeczypospolitej, zasłużonym polskiej niepodległości roku 1918. Wy byliście ich kontynuatorami. Sam krzyż, w swojej symbolice jest symbolem zwycięstwa dobra nad złem, ale też cierpienia w ważnej sprawie. A wolna Polska była ważną sprawą, dla której warto było się poświęcić. Polska Wam dziękuje.

W imieniu odznaczonych podziękowania złożył Krzysztof Dębski:

- Chciałbym także podziękować naszym najbliższym rodzinom. Bo bez nich nas by tu nie było. Uważam, że warto było się poświęcić - bo dzisiaj możemy iść ulicą i patrzeć wszystkim prosto w twarz, będąc dumnym, że przyłożyliśmy kamyk do naszej niepodległości

- podkreślił.

Krzyż Wolności i Solidarności jest wyrazem wdzięczności państwa polskiego wobec osób, które swymi zmaganiem z systemem komunistycznym w latach 1956-1989 przyczyniły się do

odzyskania przez Polskę niepodległości po półwieczu zniewolenia i zależności od Związku Sowieckiego.

Krzyżami Wolności i Solidarności zostali odznaczeni

- Antoni Jan Apolinarski
- Antoni Augustyniak
- Krzysztof Dębski
- Kazimierz Gieroń
- Marek Grynia
- Roman Jakubowski
- Paweł Kosiarski
- Marek Kubin
- Tadeusz Kuśnierz
- Krystyna Lach
- Piotr Lachiewicz
- Wojciech Manteufel
- Stanisław Pilszak
- Władysław Zieliński
- Zygmunt Żyłka

Pośmiertnie:

- Emil Faran
- Jan Mantojfel
- Jan Wołoszyn

[Biogramy odznaczonych](#)

Podczas uroczystości zostały wręczone także Medale „Reipublicae Memoriae Meritum”. Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki odznaczył medalami srebrnymi Wiesława Hapa i ks. prałata Władysława Jagustyna. Medale brązowe otrzymali Andrzej Klimczak, Eryk Matecki i Adam Pawluś.

Odznaczenie to zostało ustanowione w 2015 roku przez Instytut Pamięci Narodowej, aby docenić tych wszystkich, którzy działają na rzecz trwałego upamiętniania wydarzeń i postaci z historii Narodu Polskiego w latach 1917–1990 oraz wspierają IPN w działalności edukacyjnej, naukowej i wydawniczej. Medal jest przyznawany instytucjom, organizacjom lub osobom fizycznym, które pracują na rzecz zachowania pamięci o najnowszej historii Polski, dzieli się na trzy stopnie: złoty, srebrny i brązowy.

W imieniu odznaczonych medalami głos zabrał ks. prałat Władysław Jagustyn przytaczając wypowiedź ks. Konarskiego:

- „Mówisz zasługi? Żadnych zasług – to co nazywasz zasługi są to tylko Ojczyźnie wypłacane długi”. Każdy odnajdzie te wydarzenia ze swego życia osobistego, swego środowiska, te dyskretnie przekazywane informacje przez nauczycieli. (...) Czuję się nadal zobowiązany, by tę prawdę historyczną, prawdę o wolności, o walce przekazywać.

Biogramy odznaczonych:

Wiesław Hap jest instruktorem harcerskim w stopniu harcmistrza, nauczycielem, wychowawcą, historykiem, regionalistą, społecznikiem, opiekunem Miejsc Pamięci Narodowej, działaczem kultury i członkiem NSZZ „Solidarność”. Jest autorem ponad trzystu artykułów i kilkunastu książek. Pan Wiesław Hap jest koordynatorem, opiekunem i autorem działań w zakresie opieki nad Miejscami Pamięci Narodowej w Jasle. Jako historyk i pedagog prowadzi pozalekcyjne Koło Historyczno-Regionalne, jest autorem wielu projektów i programów z zakresu wychowania patriotycznego i historycznego. Jest organizatorem lub współorganizatorem licznych konkursów historycznych, wycieczek, rajdów, biwaków w trakcie których młodzi ludzie poznają historię i zabytki, często też porządkując znajdujące się tam cmentarze wojenne, głównie z pierwszej i drugiej wojny światowej. Wraz z uczniami opiekuje się Miejscami Pamięci Narodowej. Jest też członkiem Społecznego Komitetu Ochrony i Renowacji Zabytków Starego Cmentarza w Jasle. Jako radny miejski dwóch kadencji stał m.in. na czele Komisji Pamięci Narodowej Miasta Jasła (która pracowała nad oszacowaniem zniszczeń dokonanych w Jasle przez Niemców w 1944 r.) oraz przewodniczył Komisji Spraw Społecznych Rady Miejskiej Jasła. Przez kadencję społecznie przewodniczył też Radzie Muzeum Regionalnego w Jasle. Pielęgnując Miejsca Pamięci Narodowej i kultywując pamięć o przeszłości oraz historii narodu polskiego przez wiele lat utrzymywał współpracę z kombatantami, AK-owcami, Inwalidami Wojennymi, Sybirakami i Rodzinami Katyńskimi. Za swoją działalność społeczną wyróżniony licznymi odznaczeniami i nagrodami. Wiesław Hap przez wiele lat wspierał działania pionu edukacyjnego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie.

Ks. prałat Władysław Jagustyn jest kapłanem środowisk patriotycznych i wojskowych. Jako proboszcz rzeszowskich parafii od wielu lat uczestniczy i konsekreduje nabożeństwa związane z uroczystościami rocznicowymi i patriotycznymi na terenie Rzeszowa, współpracując przy tym z Oddziałem IPN w Rzeszowie. W szczególności uczestniczył w pogrzebach państwowych zidentyfikowanych Żołnierzy Niezłomnych, które odbyły się na terenie Rzeszowa oraz wspierał działania rzeszowskiego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa odnoszące się do przygotowania uroczystości pogrzebowych na terenie Województwa Podkarpackiego. Członek II kadencji Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa przy Oddziale IPN w Rzeszowie. Członek nadzwyczajny (duszpasterz): Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej Okręgu Podkarpackiego – Koło w Rzeszowie, Związku Inwalidów Wojennych Oddział w Rzeszowie. Pełnił obowiązki kapelana Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich Oddział w Rzeszowie. Ks. Prałat współpracuje z jednostkami 21. Brygady Strzelców Podhalańskich im. gen. bryg. Mieczysława Boruty-Spiechowicza, 3. Podkarpackiej Brygady Obrony Terytorialnej im. płk. Łukasza Cieplińskiego oraz Związkiem Strzeleckim „Strzelec” im. Józefa Piłsudskiego. Autor licznych publikacji o tematyce patriotyczno-religijnej.

Andrzej Klimczak jest dziennikarzem i zaangażowanym społecznikiem od lat dbającym o pamięć narodową na Kresach II Rzeczypospolitej, współpracując przy tym z Oddziałowym Biurem Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Rzeszowie m.in. przy organizacji wyjazdów na cmentarze we Lwowie, Kołomyi i Stanisławowie w celu porządkowania polskich grobów. W 2018 r. Andrzej Klimczak był jednym z głównych organizatorów wyjazdu szlakiem II Żelaznej Brygady Legionów Polskich, podczas którego odwiedzono pochówki bohaterów na terenie dawnego woj. stanisławowskiego oraz na rumuńskiej Bukowinie.

Eryk Matecki mieszka we Lwowie, jest zaangażowanym działaczem polskim na Ukrainie, społecznikiem od lat dbającym o pamięć narodową na Kresach II RP. Jako komendant Związku Strzeleckiego „Strzelec” Józefa Piłsudskiego, współpracuje z Oddziałowym Biurem Edukacji Narodowej IPN w Rzeszowie m.in. przy organizacji zajęć edukacyjnych w ramach „Przystanku

Historia". Wraz z młodzieżą strzelecką z Liceum nr 10 im. św. Marii Magdaleny we Lwowie uczestniczył w licznych obchodach rocznic narodowych, szczególnie w upamiętnianiu Orląt Lwowskich, Polskich Termopil i walk II Brygady Legionów w Karpatach. Ściśle współpracuje z Polskim Towarzystwem Opieki nad Grobami Wojskowymi we Lwowie, pomagając w uporządkowaniu mogił polskich, wystawiając strzelecką wartość honorową. Dzięki jego zaangażowaniu zajęcia edukacyjne IPN trafiły także do szkoły ukraińskiej, a młodzież lwowska uczestniczyła w rajdzie IPN oraz licznych uroczystościach patriotycznych na terenie Polski.

Adam Pawluś od października 1980 r. aktywnie działał w NSZZ „Solidarność”. Był przewodniczącym Komisji Zakładowej w Zakładzie Handlu w Jasle Wojewódzkiego Związku Spółdzielni Rolniczych „Samopomoc Chłopska”. 13 grudnia 1981 r. w Jasle sporządził w celu rozpowszechniania tekst ulotki nawołującej do nieposłuszeństwa wobec władzy w okresie obowiązywania stanu wojennego. Zatrzymany 25 lutego 1982 r., tymczasowo aresztowany postanowieniem Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Rzeszowie z 27 lutego 1982 r. Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie 31 marca 1982 r. skazał Adama Pawlusa na karę 3 lat pozbawienia wolności i pozbawienia praw publicznych na okres dwóch lat. Został osadzony w Areszcie Śledczym w Rzeszowie, a następnie w Zakładzie Karnym w Hrubieszowie. Dnia 19 kwietnia 1983 r. Rada Państwa skorzystała z prawa łaski w stosunku do Adama Pawlusa, przez warunkowe zwolnienie z odbycia reszty kary pozbawienia wolności. Postanowieniem z 3 listopada 1983 r. Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie na podstawie amnestii z 1983 r. darował mu karę pozbawienia wolności oraz karę pozbawienia praw publicznych. Pan Adam Pawluś działał w strukturach podziemnych NSZZ „Solidarność” w Jasle i woj. krośnieńskim, kolportował wydawany przez Komisję Koordynacyjną NSZZ „Solidarność” Biuletyn Informacyjny. Działał również w Duszpasterstwie Ludzi Pracy w Jasle. Od 1987 r. uczestniczył w pracach Komisji Interwencji i Praworządności NSZZ „Solidarność” Podkarpacia. Był członkiem utworzonej w marcu 1989 r. w Jasle Międzyzakładowej Komisji Organizacyjnej NSZZ „Solidarność”. Objęty był zastrzeżeniem wyjazdów zagranicznych w latach 1985–1989 wniesionych przez RUSW Jasło. Był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa. Samorządowiec, od 2016 r. Starosta Powiatu Jasielskiego. Na pełnionym stanowisku kontynuuje swoją patriotyczną działalność poprzez udział i organizację licznych uroczystości państwowych współpracując przy tym z Oddziałem IPN w Rzeszowie. Inicjator pięciu upamiętnień w Jasle. Szczególną troską Adam Pawluś otacza kwestie dotyczące upamiętnienia wydarzeń z 1944 r. – zagłady Jasła dokonanej przez okupanta niemieckiego, m.in. poprzez realizację wystawy, która została zaprezentowana w Parlamencie Europejskim w Brukseli. Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (2008 r.), Krzyżem Wolności i Solidarności (2019 r.).

W uroczystości wzięli udział m.in. przedstawiciele władz samorządowych: marszałek województwa podkarpackiego Władysław Ortyl i wicewojewoda podkarpacki Radosław Wiatr, zastępcy prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski i dr Mateusz Szpytma oraz dyrektor IPN w Rzeszowie dr hab. Dariusz Iwaneczko.

[Zobacz program Podkarpackiego Kongresu Pamięci Narodowej](#)

[Zapraszamy! Wstęp wolny po wcześniejszej rejestracji.](#)

Podkarpacki
Kongres Pamięci
Narodowej

Historia mówi przez pokolenia
4-5 października 2023

Pliki do pobrania

[Odznaczeni Krzyżem Wolności i Solidarności \(pdf, 377.54 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)